

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LI. Ч. 40. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 2-го березня 1943.

No. 40. Jersey City, N. J., Tuesday, March 2, 1943.

VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0337. — Тел. У. Н. Сокоу: BERgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗ. РУЗВЕЛТ ПРОГОЛОШУЄ „БЕРЕЗЕНЬ—МІСЯЦЕМ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА”

ВАШИНГТОН. — Не можуть через слабкість говорити через радіо, президент Рузвелт передає свою прокламацію в справі збіркової компанії в користь Американського Червоного Хреста Норманови Г. Дейнсови, голові цієї організації, а він її перечитав. Ось тою прокламацією президент назначив „Березень — місяцем Червоного Хреста”. Президент Рузвелт пригадав на самім вступі, що будучи в Африці на фронті він сам мав нагоду наочно переконатись, що всюди, де є американський вояк, там є теж з ним і Червоний Хрест, що завжди і всюди простягає йому помічну руку. Кожний з вас, казав президент, що має на фронті чи в армії приймати чи кривного, відразу зрозуміє, що значить допомогти такій благородній інституції, якою є Червоний Хрест.

В подібний спосіб виривався теж і ген. Двайт Д. Айзенговер, що говорив з африканського фронту. Він казав, що Червоний Хрест дає воякови те, чого він офіційно не може дістати, а що дуже причиняється до піднесення його моралі. Адмірал Честер В. Німіц, що є командантом американської флотії на Паціфіку, підкреслив ту ратункову акцію, яку сповняє Червоний Хрест своєю збіркою крові. Адмірал пригадав, що та кров вратувала сотням воякам життя в одному тільки Перл Гарбор пропам'ятного 7. грудня, коли то японці підступно напали на цю американську морську базу.

ВИЛКИ ПРО „НАЙКРАЩИЙ ВИРАЗ АМЕРИКАНСЬКОЇ СВОБОДИ”

СЕНТ-ЛУІС. — Отвираючи річну кампанію в користь А. Ч. Хреста, Вендел Вилкі, заявив, що якщо б ми втратили нагоду підприти своїми жертвами таку інституцію як Американський Червоний Хрест, то ми були б на шляху до тоталітаризму. А якщо б наші шпиталі, різні наукові заведення, каледжі й наш Червоний Хрест перейшли в руки, під заряд та на утримання урядових установ, тоді „ми втратили б один з найкращих і найблагородніших виразів американської свободи”. Ми мусимо перемогти Гітлера зброєю, казав Вилкі, але ми ніколи не можемо допустити до того, щоби в той самий час, коли ми його переможемо, могли його принципи загніздитись у нашому житті. Бо тоді, казав Вилкі, ми мало скористали б, коли б ми виграли війну, а втратили нашу душу, а цілком певно „американська свобода і гуманітарність — це наша душа”.

ДОПОМОГА ТИМ, ЩО ПОТЕРПІЛИ ВІД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕЩАСТЬ.

НЮ ЙОРК. — Звичайно маємо тепер перед очима війну і вояків. Тому, коли думаємо про акцію Червоного Хреста, думаємо про те, як він помагає воякам. Та при тому не треба забувати за інші цілі і потреби Червоного Хреста: Наприклад: в минулому році прийшлося А. Ч. Хрестови більше видати на допомогу тим, що потерпіли від елементарних нещасть, ніж в будь-якому іншому від 1881 року, себто від початку свого існування. На ту ціль А. Ч. Хрест видав понад \$1,500,000, помагаючи 130,000 особам.

ЛЯ ГВАРДІЯ ПРО БУТЛЕГЕРІВ І „ЧОРНУ БІРЖУ”

НЮ ЙОРК. — „Чорна біржа” в Ню Йорку стала справжньою загрозою для міста, особливо коли іде про торгівлю мясом. Вона є причиною, що справа прохарчування мешканців міста стала „дуже серйозною”, бо відчувається брак багатьох споживчих артикулів, а також ціни піднялись нагло до небувалих висот. Про те говорив через радіо мейор Ля Гвардія, приписуючи таке положення несовісним спекулянтам, що хочуть доробляти маєтків, спекулюючи на тому, що є брак товарів. „Бутлегер з часів прогибції був чесним безбизнесменом в порівнянні з тими, що спекулюють на чорній біржі”, казав Ля Гвардія.

ПОМЕР ВАСІЛАКОС, ПРЕДСТАВНИК „ПРОСТИХ ЛЮДЕЙ”

ВАШИНГТОН. — Не стало звичайного торговця оріхами, що довгий час був свого рода „національною фігурою”. Це грек Стів Васілакос, що мав свій „стенд” біля Білого Дому, звідки нераз хотіли його випхати, але це нікому не вдавалось, бо Стів мав попертя „в самому Білому Домі”. І так, президенти приходили і відходили, як й інші визначні американські особистості, а Васілакос стояв на своїм місці — від Теодора Рузвелта аж до Френкліна Д. Рузвелта. Усіх він їх знав, як і мав розмову з Юрієм II, королем рідної Греції. Американські греки оголосили його минулого грудня на „Грецькім Дні”, коли то продавали державні бонди, „репрезентантом простих людей”. Ця почесна мала тривати цілий рік. Та в тому році, як бачимо Васілакос саме помер на удар серця, маючи 58 років. Газетярі особливо любили з ним розмовляти, бажаючи дістати відповіді на різні справи. Але Васілакос, хоч був невчений, але з роду грек, то й вмів завжди відповідати дуже дипломатично.

Сенатор Грін Попирає Плян Адміністрації про Збільшення Армії

ВАШИНГТОН. — Бувший президент Гувер, знову став головною фігурою в спорі за те, чи треба збільшити американську армію, як цього домагається адміністрація, що хоче мати з кінцем цього року армію з 8,208,000 вояків. А що б. президент Гувер висказався проти такого побільшення, то сенатор Грін виготовив довгу заяву, якою хоче доказати, що Гувер уже раз зробив фатальну помилку у подібній справі в часі минулої світої війни. Якби Америка була пішла за його порадою, каже Грін, то була б минула війна цілком певно програна. Бо на висліді війни, доказує Грін, заважили саме тих 2,084,000 американських вояків, що були в листопаді 1918 року в Франції, а яких не було б можна тоді мати, коли б Америка була слухала містера Гувера.

А. Ф. П. ПРОТИ ЗБІЛЬШЕННЯ АРМІЇ, БО ЦЕ ПІДКОПУЄ ПРОДУКЦІЮ

ВАШИНГТОН. — Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, заявився проти плану департаменту війни, щоби збільшити армію в 1943 році до числа 8,200,000 вояків. Грін каже, що таке побільшення армії „зменшить продукцію”, а це знову відібеться „фатально” на веденні війни. Грін каже, що треба задержати „рівновагу” між продукцією, війною і мораллю. Ми мусимо, казав Грін, звертати увагу на те, що нам треба перевозити через океани величезну масу війська і воєнних матеріалів. А наше завдання, казав далі Грін, є лише від завдань Англії й Росії, бо ми мусимо бути „арсеналом демократії”, значить, не тільки воювати, але продукувати. Нам треба слати не тільки військо, але мільони тон воєнної зброї, якої потрібно Аліантам.

ЗАРАДА БРАКОВИ ЛЮДСЬКОЇ СИЛИ НА ФАРМАХ І В ПРОМИСЛІ

НЮ ЙОРК. — Габерт Г. Монтер, президент Нюйорської Торгової Палати, оголосив програму, як знайти робучі сили, що їх потребує фермерство та промисл. Каже, щоби перестати „виголошувати пламенні промови”, а більше радитись промислу, що треба в такому випадку робити. І подає шість точок заради. Не радить брати до армії сили, що потрібні в фермерстві й воєнній промисловості. Дораджує відпустити тих, що їх забрали до армії з фарм і воєнного промислу. Каже, щоби спроваджувати хлопців, що не є у військовій віці, як і дівчат, на фарми, як теж скатів, хлопців і дівчат, та інші організації молоді. А далі втягати до праці жінок у більшому числі, старших людей, що їх повідправляли задля старої віку, чи таких, що були фізично нездатні, а тепер могли б придатись при легших роботах.

Британія Вмішується в Польсько-Советський Спір

ЛОНДОН. — Різниця між Москвою й польським урядом на вигнанні дійшли до таких розмірів, що британський уряд бачиться примушенням вмішуватись в спір в інтересі єдності Об'єднаних Держав. Уряд припоручив своєму представникові в Москві запропонувати плебісцит на спірних територіях.

Газети не зановідають успіху цьому плянові: сподіваються, що советський уряд на цю пропозицію не згодиться, покликуючися на плебісцит, переведений ним у цій самій справі в листопаді 1939 року.

ЧЕХИ ДЕРЖАТЬСЯ ОСТОРОНЬ ВІД ПОЛЯКІВ

ЛОНДОН. — Заходи за створення федерації Польщі й Чехословаччини ставали на мертвій точці, передовсім внаслідок неохоти чесько-словацького уряду на вигнанні робити щонебудь таке, що могло би не подобатись Москві.

НІМЦІ МОБІЛІЗУЮТЬ ПРИБАЛТІЙСЬКІ НАРОДИ

СТОКГОЛЬМ. — Комісар Райху для „Остлянди” видав приказ до всего мужеського населення Естонії, Литви й Латвії зголоситися до військової служби. Мають вони до вибору: або служити в своїх власних легіонах під командою своїх офіцерів або служити в німецькому війську як вояки, шофери або офіцерські послугачі.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ У ДАНІЇ

СТОКГОЛЬМ. — Контрольоване нацистами радіо в Данії подало вістку, що в четвер кинули якісь неясні люди бомбу, котра ранила чотири жінки з німецьких окупаційних військ. Окупанти оголосили нагороду в сумі 10,000 корон за інформації про винувників замаху.

ДОБРЕ СПРАВИЛИСЯ. — Літак „Тайфотер Тилі” затопив один підводний човен Осн. Генерал Ларсон (наліво) gratулює капітанові Джанові Шо справної роботи.

БРИТІЙЦІ ВІДБИВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ АТАКИ В ПІВНІЧНОМУ ТУНІСІ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНОЇ АФРИЦІ. — Як видно з німецьких воєнних операцій в північній Африці, німці бачилися примушенням відступати в центральній частині, але поспробували повести офензиву в північній Тунісі. Тут вони вдарили здовж дороги від Матеру до Табарки та на Меджель-ель-Баб. Бритійські війська одначе проломали цю офензиву й заставили німців відступати в цьому секторі.

Німецька офензива в північній Тунісі є виявом розпучливого стану армії маршала Ромела, на котру натискають немилосердно аліантські війська зо заходу й полудня.

БРИТІЙСЬКІ РЕЙДИ ПО РАЙХУ И ОКУПОВАНИХ КРАЯХ.

ЛОНДОН. — Бритійські бомбовики майже через чотири дні без перестанку робили рейди по Німеччині й окупованих нею краях.

Ці рейди почалися в минулу середу рейдом на Вільгельмсгафен. Атаковано передовсім великі німецькі корабельні бази. Американські літаки бомбардували важко Кельн у Німеччині та Брест, у Франції, важко Кельн у Німеччині та Брест у Франції, в Голандії, та в Лієж, у Бельгії. Ціллю рейдів у Голандії були фабрики амуніції.

Місяць лютий був щодо рейдів рекордовим.

ГАЗЕТЯР ПРОПАВ ПІДЧАС РЕЙДУ.

У рейді на Вільгельмсгафен дозволено взяти участь газетярм. Коли рейдові літаки вернулись до Англії, показалося, що підчас рейду пропав Роберт П. Пост, член газетярського бюро „Ню Йорк Таймсу” в Лондоні. Припускають, що він був між тими, що зіскочили з літака скоропідданим.

Червоний Хрест негайно наладнав розпити в Німеччині, чи Пост лишився в живих.

ЗАХОДИ КОЛО ОБЕДНАННЯ ЮГОСЛАВСЬКИХ ГРУП.

ЛОНДОН. — Між відділами генерала Михайловича й партизанами в Югославії наладнано переговори за об'єднання цих двох груп у одну силу для боротьби проти держав осі. Переговори почалися за ініціативою генерала Михайловича, котрий попросив у партизанів допомоги. На першу стрічу прибули групи, оперуючі в шістьох околицях.

ГЕРІНГ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ.

БЕРН. — Маршал Герман Герінг, начальний командант повітряних сил Німеччини, заявив у своїй приказі дня, виданому зприводу дня повітряної зброї, що „в відповідну годину ми (німці) вдаримо з новою силою й знищимо ворога всюди, де його стрінемо”.

НІМЦІ ДЕЗЕРТИРУЮТЬ З НОРВЕГІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — З Осльо, столиці Норвегії, доносять, що німецьким командантам прийшлося осадити в концентраційному таборі цілу компанію німецьких вояків, що плянували дезертирувати до Швеції.

Кажуть, що в таборі сидить уже тепер за дезерцію й несубординацію 2,000 німецьких офіцерів і вояків. Ці донесення вказують на різке погіршення дисципліни в німецькому війську.

МАСОВІ АРЕШТИ В БОЛГАРІЇ.

ЛОНДОН. — Німецьке радіо подало вістку, що болгарська поліція перевела в Софії масові арешти осіб та вислала їх до 4 концентраційних таборів.

Німецьке радіо називає жертви арештів „комуністами й жидами”. Концентраційні табори були збудовані для жидів. Говорило радіо, що болгарський уряд уважає жидів з усіх частин Болгарії неспезначними людьми, які поширяють різні чутки. Мовляв, найгірших з них вишлетесь до Польщі, де вони будуть осаджені в гетах.

НІМЦІ СИСТЕМАТИЧНО НИЩИЛИ КУЛЬТУРНІ ВСТАНОВИ В ХАРКОВІ.

ХАРКІВ. — Кореспондент американської виникарської агенції „Юнайтд Прес” зібрав цілу низку фактів навмисного нищення німецькою окупаційною владою шкільних установ у Харкові. Визначних учених німці вилдовлювали й вивішували. Вони старались звести населення до стану безпросвіття. Відкрили одначе школу для вишколу дітей у шпигунстві на свою користь.

Для застрашення населення німці влаштували масове вішання визначних громадян з балконів домів. В означений час викрикувано злочини, які кожний засудженець нібито доконав, і потім стручувано його, причепленого шнуром до балкону. Через кілька днів потім люди висіли здовж вулиць, довгих на дві милі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily) FOUNDED 1893. Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Фігури не Видать, Голос той Самий (Гітлер у ще один ювілей нацистичної партії). І знову появилася на нацистичному радіо промова Гітлера без нього самого, як це було вже недавно підчас ювілею захоплення влади нацистичною партією.

Харчева Справа в Америці. Справа виживлення населення стає все острійшою проблемою в часі війни навіть у таких державах, що у нормальні часи мира не то що не відчували браку середників поживи у своїм краю, але ще й вивозять їх за границю на чужі ринки.

Кооперація з Маслосоюзом на першому місці. З вибухом війни Англія проголосила блокаду Німеччині, але теж Німеччина почала блокувати Англію, то значить затоплювати всі кораблі, що довозили поживу до Англії, не говорячи вже про це, що довіз з європейських країв відразу устав. Правда Англія ще й нині довозить поважну частину середників поживи зі своїх заморських посілостей, але куди легше й безпечніше є довозити середники поживи з Америки.

Перша Проба Атлантийського Чартеру

Від довгого вже часу йдуть уперті вісти, що наближається перший мир світової війни, сепаратний мир між Фінляндією й Росією. Кожна наступна вістка з Фінляндії мала доказувати, що Фінляндія тепер хоче так щиро миритися, як дівка видаватися.

Що Фінляндія хоче миритися, в це справді можна вірити. Вона пішла до війни в переконанні, що Німеччина війну виграє. Коли тепер їй видить, що Німеччині війну виграти буде важко, то їй не хочеться далі в цій війні держатися.

До замирення очевидно напірають Фінляндію Злучені Держави й їх Аліанти. Таке замирення принесло би аліантській справі велику користь. Не тільки з мілітарного становища, але й з ширшого воєнного становища: бо це було би всім зрозуміла заява Фінляндії, що Німеччина війну програє.

З той одначе причини можна припустити, що Гітлер не так легко випустить Фінляндію з своїх лабет. Навіть якби Фінляндія в якийсь спосіб умудрилася зробити сепаратний мир, їй прийдесться таки викидати ще німецькі полки, що стоять у Фінляндії, а це ледво чи вона потрапить сама без помочи Аліантів.

Найбільша трудність для цього мира одначе всетаки з боку Росії, котра на всі фінляндські залицяння покищо ще не подала найменшої заохоти. Можна навіть сказати, що з російського боку йде кампанія проти сепаратного мира. Інакше не можна назвати постійне називання фінляндського уряду урядом наїзників Фінляндії та постійне обвинувачення його за переслідування прихильних советам людей.

Якщо Росія остаточно все таки заперестане цієї кампанії й погодиться з Фінляндією та признає її незалежною державою, то це буде перший доказ, що Атлантийський Чартер є захороною й для малих держав та що він обов'язує й великі держави.

Зо становища Гітлера таке виправдання означає, що його привабливість на фронті для німецьких військ така важна, що він не може прихитити навіть на партійні ювілеї. Йде ця вимівка по лінії цілої ювілейної промови Гітлера, котру він нібито вислав на партійний ювілей, визначивши одного партійного товариша для її прочитання. Вся промова власне набита різними самохвалябми. Нормальна людина соромилася би не тільки про себе такі речі говорити, але навіть про себе такі речі думати.

Для оправдання цієї жорстокості, він знову йде слідами умово хворих людей, коли він малює ворогів Німеччині як заговорників проти її цілоти, свободи й права існування, себто права до життя. На його думку, десь у світі звязалися ньюйорські й лондонські банкири з московськими жидами, то знову десь повстала "жидівська світова коаліція". Словом, він хорий на манію переслідування, і заражує через свою ювілейну промову цю недужою весь німецький народ, і інші народи.

Звичайно божевільних людей він робить очайдушне зусилля добути всі свої божевільні думки в одну систему, пов'язати їх в одну цілість, погодити з собою. Але не треба аж умово бистрої людини, аби побачити, що один уступ цієї промови не годиться з іншим, що початок противоричить середині, а середина кінцеві. Не треба бути бистрою людиною, аби побачити цілий абсурд називати нацистичну систему системою свободи або абсурд називати перемогу нацистичної ідеї в світі остаточною перемогою свободи людства.

Якби можна припустити, що інші нацистичні головачі умово здорові люди, то для неувин Гітлера на партійному святі можна би догадуватися що Гітлера на партійне свято

Побіч тої головної причини, що з воєнної мобілізацією мимоволі малі ріллячарки, у нас діють ще інші, чисто наші причини. У тім світовім змаганні сил свободи та сил тиранії й поневолення Америка стала не тільки "арсеналом демократії", але також шпихіром демократії, себто домінічною виживлення аліантів на загал бідних у середники поживи. Америка заосмотрює не тільки свою армію, що нині розкинена вже по цілому світі, але також привезена заосмотрювати в середині поживи також армії союзників в першу чергу англійську армію та армію вільних французів.

Доволі несподівано прийшлося Америці спомогати харчами також союзу червоної армії. Советський Союз це на загал країна ріллячар, але що найкращі ріллячарі обшари Росії лежать на Україні, над Доном та над Волгою. Це є відомий в Європі пояс чорнозему, що починається на Західній Україні, на нашім Поділлі та тягнеться на північний схід аж до міста Казаня над середньою Волгою. Так само до хлібних обшарів Советського Союзу належить Підкавказя, отже наша Кубанщина. Всі ці обшари достарчали доси три четвертини живности цілої Росії, сама Україна достарчала її більше ніж половину. Хто подивиться на мапу нинішнього воєнного терену, той побачить, що саме майже

просто не пустили, бо пова Гітлера могла би підсунути навіть найвірнішим членам партії підозріння, від якого нацистичні верховоди хочуть себе ухоронити: з того партійного свята могла би по Німеччині піти така чутка, яка свого часу пішла в одній державі, що сусідає з Німеччиною, про її диктатора, що він божевільний.

Коли вчислимо, що перед Америкою стоїть ще обов'язок допомагати в прокормленню занятих обшарів північної Африки, прямо до упокоєння місцевого населення — бачимо величезні запотребування середників поживи, які в поважній частині мусять відпливати з Америки і спричинити брак середників поживи в краю.

З другого боку багато споживчих продуктів як каву, цукор, банани то що, імпортувала Америка з Філіппін, Бразилії та взагалі з Полудневої Америки. Нині ті продукти тяжко довести з браку потрібної кількості кораблів і з тої причини відчується брак їх на внутрішнім ринку. Берім наприклад таку каву, що нині доволі в скупих скількох відстається до американської кухні. Кава довозилася і нині довозиться передовсім з Бразилії, яка має таку великаську кількість того ароматичного зерна, що в мирних часах Бразилія продукувала три четвертини кави цілого світа. Ріс природна кави там є за багато, й небезпека довозу невідна, бо нині вже американські літаки та субмарини відігнали ворожі субмарини з прибережних вод Америки, одначе брак транспортних кораблів сильно утруднює довіз кави до Америки і ми нині мусимо обходитися малим пайком призначуваним на картки.

Способом, щоб забезпечити рівномірний розділ тих споживчих продуктів, яких є менше як звичайно, для всіх мешканців є заведено пайкування або приділ на картки. Система пайкування заведена була вже в часі першої світової війни й то найкраще в Німеччині та в Австрії, де брак середників поживи був такий катастрофальний, що став одною із головних причин їх роєнної невдачі.

В часі теперішньої війни відразу приступила до пайкування поживи Англія і потрапила довести ту справу до цілкового порядку. Населення дістає тільки, кілька потреба йому для здоров'я. Система пайкування поживи зовсім не відбилася на здоров'я мешканців, а навіть навпаки стан здоров'я поліпшився. Чому? Тому, що Англія, подібно як і Америка, це країна, що жили високим стандардом життя.

ІВАН ФРАНКО Основи Суспільности Повесть 51) — Ах! — промовила вона якось нетерпляче, а потім, обернувшись до д-ра Васонга, говорила до нього: — Ну, прошу пана меценаса, чим можу служити? — Перепрошую... Може, то неділятно з мого боку... але я маю поручення, виразне поручення з виділу шляхетського касина представити вельможній пані справу пана графа Адама. Хоча він і повнолітній, та все таки... виділ, уважаючи на його ім'я, на його ім'я, на його знамениту сімю, не хотів поступати з ним відразу безоглядно... Знають вельможна пані, яка це неприємна історія...

Думаю, що Адам завтра сплатить його. — Завтра? — здивувався д-р Васонг, котрий знав добре грошеві клопоти графині й Адама, який ще нині по дорозі, не знаючи про його делікатну місію, жалувався перед тим, що не має грошей на живна. — Так, завтра! — коротко й рішучо промовила графиня. — Адіє, коханий меценасе! Щасливої дороги! — Відки це вони думають до завтра роздобути таку суму грошей? — міркував д-р Васонг, сідаючи на фіярку. — Бо щоб цей старий скупиндрия так для неї розщедрилася, це трудно допустити. Ну, та побачимо, побачимо! — Ще гості не зовсім щезли з виду, ще в саду чути було гомін відходячих, а при брамі ще загодилися до їзди фіярки, коли пані Олімпія від д-ра Васонга приймо полетіла до офіцини, де жив о. Нестор. Вона відразу, як тільки відвернула ся від останнього гостя, зобидилася немов довірив не та. Шез її маєстатичний спокій, шезла свобода й веселість. Лице облила блідість, тонкі губи

розхилилися і тремтіли нервово, по всім тілі пробігала якась холодна дрож. Страшенна нетерплячка гнала її, смертельна тривога, щоб сподівана буря не захопила ще відходячих гостей, щоб ця гарна гостина не скінчилася скандалом. Вона формально бігла до дверей офіцини. І мала щастя. Ще хвилиною, і було б записно. В синях офіцини вона лицем до лица зустрілася, мало що чолом об чоло не вдарилася, з о. Нестором. Цей був зовсім мов безумний, пишав, кричав, ламану руку, стогнав із глибини душі. — Бійтеса Бога, отче! Не робіть скандалу! У вашім власнім інтересі так ліпше буде. Розкажіть докладно, що сталося? Поміркуємо разом, що робити. Не бійтеса! Цеж не може бути, щоб так середодня в моім домі... — А отже видно, що може бути! — перебив її о. Нестор. — І як це сталося, я й досі не розумію. Ще сидючи отам у вас, у салоні, я пригадав собі, що лишив вікно незамкнене. Приперте зсередини та незаспелене. Щось мов хнуло мене. Дай, думаю, піду та заспелю. Стереженого Бог стереже. Підходжу до мешкання; двері, оті синіші, зацеплені зсередини. Господи, це що значить? Я глянув на вікно свого передпокою, заперте і зсередини заслонене фіранкою. Я тямлю добре, що коли ми обоє виходили, то фіранка була відсолнена. Я так і обмілів на ногах. Поспішаю щодуху у фіртку, та в сад, та довкола офіцини, щоб заглянути крізь оце вікно, але зза вугла чую стук у моім покою, брязкіт замка. Я до вікна, — воно також заперте і зсередини й заслонене моєю реверендою. Щодуху вертаю назад, приходжу до дверей, — заперті, Трібую їх, — незамкнені. Вхожду в сіни, до дверей свого покою, — замкнені. Я до кішени, за ключем, — нема ключа. Тоді я, мов одурілий, пішов до салону, а там він дали мені ключ. Що про це думати, га? Чудо якесь, чи праме злодійство? І чие? (Дальше буде).

10% ARE YOU putting Ten Per Cent of your Income into U.S. War Bonds & Stamps? U.S. Treasury Department

Петро Березин.

Японські Американці Помагають Америці

(ОНА). — Воєнний департамент зробив недавно заяву, що роджена в Злучених Державах ніпонська молодь може вступати до американської армії. Вона не підлягатиме обов'язковій військовій службі, але може добровільно вступати до артилерії, піхоти й інженірского та медичного корпусів. Американська преса привітала згадану заяву з великим задоволенням, бо вірить, що в Америці повинно бути одне право для всіх тут роджених й натуралізованих американців.

Від того часу, як ніпонці зрадливо напали на Перл Гарбор і почалась японсько-американська війна, деякі групи наперли на правительство, щоб виселити ніпонське населення з побережжя Тихого океану в середину краю, бо воно може співчувати з нашим ворогом. Сталося так, що виселено 110,000 душ ніпонців і їх вже тут роджених дітей. На допитах показалося, що дві третіх з того числа були американськими горожанами і про Ніпон знають тільки те, що їм родичі оповідали. Американська розвідка служба запевняє громадянство, що роджені в Америці японські діти є лояльні, та що їх можна наб ужити до посилення воєнних зусиль. Це переважно молоді, які доперва минає двадцять рік життя і вона є свідомою того, що житиме в Америці цілий свій вік. Тому власне ніпонська молодь вже від довшого часу просить американського уряду, щоб дав їй нагоду показати свій патріотизм і виконати свої горожанські обов'язки зглядом Америки.

Департамент війни взяв ці просьби під увагу і нарешті оголосив, що молоді американські ніпонці можуть зголюватися до американської армії. Кажуть, що більшість роджених тут японської молоді прийняла заяву воєнного департаменту з великим ентузіазмом і вже готовиться вступати до американського війська. Це, зрештою, не є ніщо нового, бо закї уряд припинив примусову військову повинність роджених тут ніпонців, то їх вступило до американської армії більш як п'ять тисяч душ. З них складається нині сотий батальон інфантерії, що тепер тренується в Спарті, Вісконсин. В цій батальоні є велике число ніпонців, що родилися на Гавайських Островах. Американські офіцери кажуть, що з них є „дуже добрі жовніри”. Капітан А. Фрейзер говорить, що ці молоді ніпонці є вдоволяються загальною приписаним військовим вишколом, але „купувати собі окремі книжки про військові вправи і студіюють на власну руку”. Вони хочуть знати більше про військові справи ніж американська команда вимагає. Це знак, що вони добрі жовніри. Один американський офіцер, що вже двадцять літ служить в армії й тренує рекрутів, каже, що він ще ніколи не бачив, аби молоді хлопці так захоплювалися військовим ділом як ці ніпонські рекрути. „Дайте мені сотню цих жовнірів”, говорив він, і „я з ними в вогонь піду”.

Багато заамериканських ніпонців вже є на боях фронтах з американською армією. Вони переносять воєнні тягари з небувалою витривалістю і показали себе відважними воюючими. Важним є те, що американські ніпонці свідомі того, що вони б'ються за те, щоб їм і їх родинам було на світі краще жити. Наприклад, один капітан каже: „Я воюю за те, щоб моя дружина на Гавайських Островах, і моя чотирилітня донечка могли жити, як вільні американські

горожани”. Другий японець, що служить при повітряній фльоті Злучених Держав, каже, що „воюю за те, аби літати на ворогові за скритий напад на Перл Гарбор”. Його світлина була недавно напечатана на першій сторінці військового журналу „Старс енд Страйпс”, який друкується для американських подків в Європі. Курок носить рангу саржанта, а його брат також служить при повітряній фльоті і є незвичайно здібним воюючим. Батько і мати Курок працюють в Небрасці на фермі і продукують хліб для американської армії.

Таких лояльних ніпонців є багато в Америці. Як виглядало, що ніпонські війська можуть заатакувати побережжя Тихого океану, то, як вже вище сказано, їх виселено в середину краю, де вони мешкають в тимчасових кемпах. Я не входжу, чи це по мудрому зроблено, чи ні, але фактом є, що японці є заападдіві хлібороби і вони нам нині дуже придалися. В Америці не стає харчів, а великий брак фабричних робітників, а ці здібні до праці ніпонці сидять сьогодні в кемпах. Вони повинні заступати в Америці тих робітників, що покидають цивільну індустрію і йдуть до тих фабрик, що виробляють зброю. Розуміється, що ніпонське населення евакуйовано на скору руку і тепер виходить, що було зроблено не дуже мудро. Тепер уже над цією справою застановляються більш серйозно і може бути, що її вдасться бодай в декілька направити.

Правительство вже робить заходи, щоб лояльні ніпонські емігранти і їх роджені в Америці діти мали нагоду працювати в американських фабриках і причинялись до посилення воєнних змагань. Багато з них хотіло б це робити, але в теперішніх умовах — не може. Може бути, що в короткім часі, американські фермери й фабриканти будуть могли наймати до праці тих американських громадян японського походження, що нині сидять в кемпах і правительство мусить їх утримувати.

Президент Рузвельт написав недавно до секретаря воєнного департаменту письмо, в яким сказав, що „ніякий лояльний громадянин Злучених Держав без огляду на походження, не повинен мати перепони сповняти горожанські обов'язки в Америці. Засади, на яких стоять наш край, говорять, що американізм не признає ніяких упереджень і не дає про те, які батьки були в американському громадянину. Як він ставиться до Америки й до американського способу держав-

В Справі Української Бібліотеки в Стемфорді

Дня 20 лютого говорив о. Омелян Ананович під час радіо-години п. Мирона Сурмача в Нью Йорку про Український Музей та Бібліотеку в Стемфорді. З цієї промови передаємо, між іншим, таке:

Нинішній час, це історичний момент великої ваги для багатьох народів, країв, це хвиля, яка рішатиме чи не одному народові жити чи загинути. Між ними і для українського народу це момент, якого вагу ледво чи хто з нас як слід розуміє.

І чи розумна це річ у таку важну хвилю говорити про якісь там музеї чи бібліотеки? Чи нема важніших справ сьогодні до розважки як жертвування на такі справи як розбудову музею чи бібліотеки? Так може видається не одному і це є доказ, що наш народ спить сном байдужности, що не здає собі справи з ваги нинішньої хвилі, ні з колючої потреби для життя народу таких культурних установ як власний Музей та своя Бібліотека.

Сьогодні український народ по роках ніколи не забутої польської та московської неволі попався у залізні кігті сажомого німецького рабства. Нині, не то сотки, а сотки тисячів нашої молоді іде в американській чи канадській армії у бій за права кожної людини і кожного народу, між тим і в обороні прав існування та розвою українського народу. У тій критичній хвилі є теж конечна потреба жертвувати для таких культурних установ як Український Музей і своя Бібліотека. Це ж підстави для розбудови українського народного життя не тільки тут у свободолюбній Америці, але також в Україні. Якщо ми з байдужністю віднеслись до цього роду своїх Установ, то такі власними устами видали засуд смерти на себе.

Мені соромно це говорити, а сказати треба правду. Наш загал, за винятком кількох одиниць, дивиться на справу нашого Музею і Бібліотеки в Стемфорді як на якийсь чужий бізнес, або як на якусь забаганку єпископа, або як на річ зайву або й шкідливу. Дотеперішні жертводавці, так звані

ного правління лояльно, то він є добрий американець”. Сказано коротко, ясно і мудро. Нині всі люди доброї волі розуміють, що Америка воює за те, щоб на світі не було агресорів, що в темну ніч на розбій ходять. Це розуміє кожний лояльний громадянин без огляду на його релігійне переконання, чи расову приналежність. Він бажає причинитися до того, щоб Америка здобула над ворогом перемогу і тому не повинно бути в цій справі ніяких перешкод. Всі за одного, один за всіх.

добродії цих Установ це, за винятком кількох одиниць, такі: Мовляв, „на тобі небоже, що мені не гоже”. Недавно приглядався цим нашим Установам в Стемфорді один визначний американець і так про них висказався: маю враження, що жертводавці цієї бібліотеки повивітали непотрібне сміття зі своїх хат тай сюди звели ті старі „джонкі”. Жаль, та признати треба, що в цей спосіб наш загал, за винятком небагатьох одиниць, дбав про свій Музей і Бібліотеку. Це сором і ганьба нам, і якщо ми ще жити маємо на божому світі, так ми мусимо як найкорше направити цей свій злочин великими жертвами праці і майна, щоб піднести ці наші Установи до гідного становища. Так, ми це зробимо!

Українці, подбаймо, щоб наш Музей і наша Бібліотека у Стемфорді були нашою славою, культурною гордістю. Для цієї справи жертвуймо всі: молоді й старі вже піоніри, прості і вчені, світські і священні. Передісім до цих останніх мій зазив: Даймо і нині в цьому ділі всім добрий приклад!

Для нашого Музею і своєї Бібліотеки в Стемфорді жертвуймо всі. Жертвуймо гріш, а якщо змога, то й твори нашої штуки і культури. Жертвуймо книжки. Записуймо ім'я наш придбання, осядності та книгозбрні. Не шадім труду і жертв для справи нашого Музею та Бібліотеки. До цього кличе нас великий історичний момент.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Спалня моргедж на домі Братства.

Дня 17 січня Бр. св. О. Николая, від 276 У. Н. Союзу, обходило величезне торжество спалення моргеджу, що таявив на домі того Братства. Свято зачалось о 3. годині пополудні, а на ньому мав довший промову п. Д. Капітала, головний контрольор У. Н. Союзу. Промову прийнято ширими оплесками. Предсідник Мих. Гриневич попросив на гостмайстра п. Ю. Монастирського, що покликав до слова мейора нашого міста, П. Дж. Кауд, який завжди симпатизує з нами. Він звивав присутніх, щоб купували Бонди, бо ворог не спить. Ми мусимо помагати чим тільки можемо, а Дядько Сем певно перемаже.

Опісля говорив секретар М. Фук, що переповів історію будови цього дому. Звивав членів до взаємного пошанівку, довіри і любови. По смачній обіді, який приготували пані: Фук, Ліцовська і Фідор, члени і гості сердечно між собою балакали. Опісля товстмейстер проголосив, що будемо жалити моргедж. Наступило „бетовання”, що тривало довший час, але такі пошастілось старенькому нашому членови-безнаменови — п. Кульчицькому, щоб спалити моргедж.

Члени довог забавлялись, бо кожний радів тим, що вже нема дову на нашій домі. На закінчення предсідник Мих. Гриневич подякував членам і гостям за участь у святі.

Михайло Фук.

ONE BUCK...
One Buck out of Every Ten you earn should be going into U.S. War Bonds & Stamps!

ПОМЕР ОРЕСТ ЖЕРЕБКО, посол до саскачеванського парламенту.

Радієві стації в Західній Канаді оповістили в суботу вечером, 20-го лютого, що як зійдеться саскачеванський парламент на свою чергову сесію в вівторок, 23-го лютого, то між послами не буде вже одного з них — Ореста Жеребка, одинокого посла українця в легіслятурі тої провінції. Його знайдено мертвим у ліжку в його хаті в Блейн Лейку, Саск. Відійшов небіжчик з цього світу в 55-му році життя, осиротивши жінку й четверо дітей.

Покійний був людиною рідкого між українцями характеру. Належав він до тих наших старших діячів-інтелігентів, які дали початок культурно-освітній організації нашого народу в Канаді й майже до кінця свого життя був одним із визначних активних діячів.

Покійний ОREST ЖЕРЕБКО уродився 15-го червня 1887 року, в місті Городенці, Галичина, де його батько господарював. До Канади приїхав він сам у 1900 році, 13-літнім хлопцем. Не зважаючи на свій молодий вік, працював він фізично, заробляв де і як міг та ходив до школи в Вінніпегу. В кілька літ пізніше почав учителювати в Саскачевані, звичайно літом, а на зиму приїжджав до Вінніпегу і вчав на філософський факультет магітського університету в Вінніпегу. Так у 1913 році ОREST ЖЕРЕБКО — перший з канадських українців, скінчив університет і одержав ступень В.А.

По скінченню університету зараз виїхав він до Галичини, де й захопила його перша світова війна. В часі побуту в Галичині оженився пок. Орест ЖЕРЕБКО з панною М. Грозік з Львова в 1915 році й почав старання дістатись знов до Канади. По довгих спробах удалось йому остаточно виїхати з Європи й дістатись до Канади в 1917 році.

Опівившись знов у Вінніпегу, покійний був якийсь час редактором Українського Голосу, а опісля переїхав до Саскачевану й там, в околиці Геффорд, зразу вчителював, а одсіля був довголітнім секретарем муніципалу й мировим суддею.

Послом до провінціального парламенту в Саскачевані був він вибраний з ліберальної партії в окрузі Редбері 8-го червня 1938, одержавши 2,610 голосів. В рік пізніше переїхав до містечка Блейн Лейк.

Лишив жінку й четверо дітей, три дочки й одного сина. Дві дочки й син в університеті, а наймолодша донечка ще в середній школі.

Ще в молодих літах пок. Орест ЖЕРЕБКО був незвичайно працьовитий, строгий супроти себе й своїх шкільних товаришів. Дуже багато читав. Уникав буденних розмов, гостро критикував своїх товаришів, які марнували час. Ціле життя не курив і не пив алкогольних напитків. Хоч сам був небагатий, то як завважив, що хтось з його шкільних товаришів, або й молодших учеників, був здібний але бідний, радо помагав йому грішми й заохотою до студії. Як промовляв публічно на койцерах, вічах, або в дебатах, то говорив коротко, але змістово й різко. Коли в дискусії критикував якусь філософічну теорію, політичну партію, якогось письменника, поета, провідника, то критикував дуже гостро й отверто. Ніколи не дбав про популярність, про славу між людьми й завсідни говорив те, що думав, не зважаючи, чи воно подобається його окруженню, чи ні.

Таким „остав покійний аж до смерті. Зараз по трагічній закінченню української визвольної бо-

The Greatest Mother in the World
RED CROSS WAR FUND MARCH ~ 1943

КЛИЧЕ ДО ВСІХ. Американський ілюстратор Лоренс Вилбер нарисував цей рисунок для кампанії Американського Червоного Хреста за фондами.

ротьби, пірнув він у книжки, журнали та пресу, щоб проаналізувати причини упадку Української Держави. Тоді саме почали були виходити в Відні книжки „Хліборобська Україна”, в яких покійний Вячеслав Липинський писав свої Листи до Братів Хліборобів. Бистрий ум бл. п. Ореста Жеребка відразу схопив глибину думок Липинського й він, як практичний чоловік, взяв на себе обов'язок поширювати писання Липинського. На дальші твори Липинського видав він близько тисячу доларів і редакції Хліборобської України завдячувала йому появу всіх збірників у передмові до Пятої Книги.

Як вибухла друга світова війна в вересні 1939, покійний зібрав рештки своїх ослаблених сил і почав кількамісячну поїздку по Саскачевані. У своїх промовах звивав наших людей до якнайбільшої помочі Канаді й Британії в цій війні, а також до створення міжпартійної української організації, яка діяла б і промовляла б від імені всіх канадських українців до створення Репрезентативного Комітету Українців Канади, а опісля Комітету Українців Канади, то в обидвох покійний був членом елективитиву.

Кілька років тому, коли Бурса Братства Українців Католиків у Саскатуні була в грошевих клопотах, пок. Орест ЖЕРЕБКО прийшов їй на поміч з поважною сумою.

Хоч покійний був послом, то не належав до типових політикерів. У парламенті говорив рідко, а промови його не були обраховані на те, щоб їх відгук в окрузі помагав йому в наступних виборах.

Від ряду літ покійний хорував на шлункову недугу. Якийсь час лічився в Венкувері, але не любив того клімату й вернувся до Блейн Лейку. Журба про маеткові втрати погіршила його здоров'я, а його оцінювання справ з чорної сторони та нехтіть до розривок і відпочинку, доправадили о-статочо до розстрою нервів. Нехай степова саскачеванська земля буде Покійному легшою, як було його життя!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Сім, від 388, повідомляє всіх членів і членів, що збори відбудуться в першу неділю по першій, не 7 березня, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул., в годині 2. пополудні. Пронув членів прийти на збори, бо є важкі справи до погодження. Довуюччч членів пришу виритати свої місячні вкладки. — За уряд: Іван Гачак, предс.; Іван Михайлович, кас.; Стефан Кошар, секр.

(Продовження з сторони 2.) Харчева Справа в Америці

сказавши так ясною мовою жили за вигідно. Цеж кожному упаде відразу в очи, коли хто переїде з європейського континенту до Америки. Багато продуктів в Америці марнувалося. Надто вигідне життя не все є одначе найадоворше. От візьмім на приклад спожиття м'яса. Відомо у лікарським світі, що надто велика скількість спожитого м'яса, передовсім волового (стейків) спричиняє хворобу дуже поширену в Англії, так званій гіст. Коли англієць чи американець перестане їсти так багато м'яса, а стане їсти більше мучних страв чи яри, це вийде йому тільки на здоров'я.

Так само в Америці сильно поширене споживання кенуваної поживи. Навіть пожива в найліпших консервах не має тих корисних відживчих прикмет, що свіжа пожива — яри, овочі то що, Колиж проте законсервовану поживу, яку легше транспортувати за море у далекі краї, зівставимо армії, а самі перейдемо як в більшо-сти країв Європи, де нема так високого стандарту життя як в Америці, до споживання свіжих яри, овочів то що, то на тім наше здоров'я тільки зникає.

Нині в Америці пайкується тільки цукор, каву, а від початку березня зачнеться пайкування консервових зуп, та овочів. Від початку квітня має ще зачатись пайкування м'яса. Все це одначе такі малі обмеження, що в порівнянню з годуючою Європою, являються нічим.

Хто пережив попередню світову війну в Європі на території центральних держав та бачив як пуждено виглядало прокормлення населення, коли стало недоставати хліба, товщів, цілковитий брак убрань та обуви, той бачить, що ті малесенькі незначні обмеження є нічим в порівнянню з тою мізерією, що її мусять переживати також наші брати на українських землях, подібно як й інші народи на територіях окупованих німцями. В Америці ми поки що позбулись тільки вигоди, але є ще все потрібне для людського та здорового життя. В Європі населення не жие, тільки живе, а серед воєнних літ виростає молоде покоління хирляків, недоживлених дітей, що напевно важко відібється на всіх народах Європи в найближчих десятиках літ.

РАНЕНІЙ ПІДЧАС РЕЙДУ.—Робітник цивільної оборони в одному місті в полудневі Британії, ранений під час німецького рейду, дістає першу поміч від робітника Цивільної Першої Допомоги.

Жіноча Сторінка

На Харчеві Темі

Скільки разів говориться про стві це те, щоби було кому у обмеження, яким підлягаємо родині взяти на себе обов'язок зогляду на воєнний час, а які купна харчів та ходження по в англійській мові називають склепах, на що треба буде по- „посвятами“ — мені все хо- святити тепер вдвоє а то й чється протестувати проти цього слова як такого, що пе- Радять, щоби для цього жінок- реборщує правдивий стан. Бо сусідки завязували спілки між у па свої очі бачила жалюгід- ний стан особистих свобод та на одну виручувати. Теж, щоби прохарчування горожан у Польщі перед самим вибухом та у початках теперішньої вій- ни: Бачила, що в цьому часі діялося в Румунії, Югославії та Італії, яка вже на рік перед своїм приступленням до війни дозволяла тільки мамам, що кормили дітей, пити дві склян- ки молока на день.

Загал населення, поза літво- рою, пив якийсь брунатно- чорний пили, що міг так само добре носити назву чаю або кави, бо смаком не пригадува- ні одного з них! Хліба взагалі не було в склепах, лиш булки печені з домашньою фасоліної муки, які складалися зверху зі скірки та великої діри внутрі.

Маючи ці спогади перед очима я все ще не дам себе переконати, що ми так дуже по- св'ячуємося тут для війни у на- ших щоденних потребах.

Та правда, що хто тут, в А- меричі звикнув до великої об- ильності в харчах — може не так у споживанню, бо до цього наш шлунок всеж має обмежені можливості, але скорі- йш до обильності оглядання та марнування дарів божих — цьому може й дещо „маркіт- но“, коли дивиться на менше виповнені як бувало полиці у „госпелі“ чи в вікно у буцера де воли та барани не лежать уже стосами, наче порубані дрова.

Теж, хто у більшій мірі вжи- вав пушкових страв — горо- довини, зуп, чи овочів, цього найновіша несподіванка про зменчений на половину їх при- діл для вжитку цивільного на- селення може впровадити в стан мало що не розпукі. Де- жінка - господиня вживала пу- шкових страв з ошадности, чи тому, що працюючи поза ха- тою не мала стільки часу, щоби готувати свіжу городовину та багато виварювати — там за- рядження влади, про яке гово- римо, може наділі погіршити стан відживлювання родини, якщо воно залежало даліше від цього, що в пушці. Бо ко- ли почислімо скількисть то- чок, чи т. зв. „пойнтів“, що припадають на особу на цілий місяць — то приділ подобає скоріш на лік, чим на це, щоби заспокоїти голод. Але де жінка має час піти на торговницю та купити і прилагодити свіжі ре- чи — там все це нема небезпек, що в хаті не буде що їсти. Тому найважливіше під теперіш- ньо пору у хатньому господар-

це треба буде вважати, коли це більше річей буде за карт- ками, бо як показалося в Анг- лії, жінки скоро позбувалися „пойнтів“ та купували харчі, вичерпуючи їх далеко перед часом, коли мож було дістати нові. Склепарі заохочують жі- нок, щоби купували з початком тижня, а не як було звичаєм, під неділю, та можливо у ран- ніх годинах.

Влада працює у цьому на- прямі, щоби люди нижчої за- рібкової стопи не теріли на цих приписах більше, як бага- ті. Тому теж дорожчі та незви- чайні роди городовини чи о- вочів будуть все вимагати більшої скількості „пойнтів“, чим загально вживані, деше- ші. Хтось має досить грошей на це, щоби купувати консер- вовані шпараги — буде мусів дати за них вдвоє стільки пойнтів як за шпинат чи ка- пусту.

Всеж — ці обмеження це ще ніякі жертви та посвячення з нашої сторони, коли порівняє- мо їх з життям цивільного на- селення інших воюючих дер- жав. Наша сьогоднішня най- скромніша страва булаб ще пиром та забаванкою для ко- жного зголодженого мешканця Європи чи решти воюючого світа.

Клявдія Олесинька.

НАЦИСТИ ПРОБУЮТЬ РОЗ- КОЛОТИ ЧЕРВОНУ АРМІЮ.

ЛОНДОН. — Російський комуніст говорить про по- важні протипаки на ворожі позиції в Донецькому Басені. Це правдоподібно відноситься до бов, котрі згадує німець- кий комуніст про захоплення в тому секторі міста Лозови й Краматорська. Російський ко- муніст називає цей бій сері- озним; від нього залежить до- ля південного фронту.

100,000 ОХОТНИКІВ ДЛЯ ПРАЦІ ДЛЯ Ч. ХРЕСТА.

НЬО ЙОРК. — Якою попу- лярністю тишиться серед аме- риканського загалу А. Ч. Хрест, можна завважити хочби по- тім, що в Нью Йорку зголо- силось 100,000 осіб до помічі в кампанії Філі А. Ч. Хреста, що має зібрати \$12,920,700, бо стільки припадає на Нью Йорк з цілої суми \$125,000,000, яку має зібрати Ч. Хрест в цілому краю.

Найважливіше, що господині требаб зробити поки пічне ку- пувати на нову книжку при- ділу — це почислити скільки пойнтів має вона на цілу ро- дину, а так одержане число поділити на чотири часті, зн. на чотири тижні, у яких може їх зуживати. Остерігають, щоби не купувати зразуж усього на цілий місяць, бо воно й тяжко передбачити, чогу у кухні тре- ба буде на так довгий час, що мож буде дістати на торговні свіжм, а за чим треба буде глядіти у пушках. Головно на

Запалення Легенів

З приводу надто частих ви- падків інфлюенци і запалення легенів, писав д-р Рудфе Коа з Інституту для Медичних Дослі- дів таке:

Від запалення легенів вми- рає більше людей як від вся- кої іншої заразливої слабости, більш навіть ніж від сухит. Давніш думали, що воно уби- ває тільки слабих, немичних, старців і дітей. Тепер вже зна- емо, що не захоронені від йо- го однаково й люди в силі ві- ку. Одначе саме своєю звичай- ністю хвороба та наче приви- чаїла людей до себе, що стали приймати її наче як немичний допуст. Та так само давніш дивилися і на інші хвороби і можливо, що колись і запале- ння легенів буде такою рідкі- тю як чума або жовта пропа- ниця.

Причина запалення легенів відома вже здавна, та тільки доволі недавно почали лікарі систематично заходитись ко- ло того, щоби найти на неї спосіб. Причиною є, як і в ін- ших заразливих слабостях, так звані бактерії або бакцилі, ма- лесенькі, простим оком незри- мі тваринки. Під мікроскопом бакцилі запалення легенів ма- ють вид подовгастих, ячкува- тих тілеч, все повязаних кіт- цями по двоє вкупі. Та відкри- то їх перший раз не в хорих, а в здорових людей в слині. І коли пізніш лікарі найшли, що легені і кров пацієнтів, умира- ючих від сухит, аж „книщать“ тими бактеріями, то очевидно було, що коли вони ма- ють якийсь зв'язок з хворо- бою. Але який саме, це довгий час було загадкою і тільки не- давно вдалося її розгадати.

Досліджено, що бактерії, які спричиняють запалення леге- нів не є ті самі, що знаходяться в устах здорових людей, хоч і дуже подібні, та що й поміж собою вони різняться. А саме є три відміни тих бактерій, які й названо типами першим, другим і третім. В здорових людей їх майже ніколи нема. Для відрізнєння групою чет- вертою названо ті бактерії, які є в устах і слині здорових. Значить, якби найти спосіб проти бактерій перших трьох типів, то й запаленню легенів можна запобігти.

Такий спосіб вже найдено, та покищо лише на бактерії пер- шого типу. В лабораторіях ви- робляють вже спеціальне „се- рум“, яке має дуже добрий, майже певний успіх, у лікуван- ню запалення легенів того ти- пу. А чи це той тип, про це теж лікар може переконатися віданоючи до лабораторії пльо- вотноїна пацієнта, щоби там його хемічно розібрали. Звичайно, лікування можливе тіль- ки в початках слабости, поки пацієнт ще не вмирає.

Коли запалення легенів ви- кликане бактеріями двох інших типів, для тих випадків такого ліку ще нема і в тих випадках — та й взагалі це найважлива річ — щоби не заслабнути,

МАТІРЮ В 12. РОЦІ ЖИТТЯ.—12-літня Віолет Луїс Фостер з Мерфі, Норт Каролайна, вже не буде потре- бувати кукли, бо має дитину, що важить 7 фунтів 4 унції. Її муж служить у війську.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоло- вків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подрожого сві- доцтва.
● Геморойди й желія лікується бе- операції.
223 SECOND AVE., cor. 114th St., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісний години: 10-8; неділя 11-2
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюороскоп.—Екзамінація \$2.00

ДАРОМ

вишлемо кожному зра- зок (SAMPLE) Карпат- ського Чаю з найліп- шого гірського зілля, на делма- гання жолудка, печішки і широк. Велика пачка коштує 50¢.
● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припорувають тим, що терплять на втретій кашель, блід- торіа і задіду. Пачка коштує 50¢.
● ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на баксі. Велика пач- ка 50¢.
● МІШАНИ КОРИННЯ, на не- стравність, брак апетиту, корчі. Добре також на запих до горілки. Пачка 50¢.
Хто купить 4 пачки нараз ви- ще згаданого зілля за \$2.00, ді- стане одну пачку даром.
Маємо всікі лічнікі зілля, ли- сти, цвіт, кору, ягоди, корінь, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і дельально. Для шторин- ків і продавців відповідний опуст. Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, від- даденого багато миль від тутешньої мі- сцевости, ми відвідаємо швидко й у- спішно — та за невелику винагороду.
Це мабуть є одинокою причиною, чо- му ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жада- ють наших услуг, як тільки зайде по- треба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ
ПОТРІБНО
PORTERS & CLEANERS
до праці на заізничних стаціях у місті Нью Йорк. Тяжнева платня \$24.00. Постійна праця, вдень або вночі. Голосіться кожного дня від години 9. ра- но до 5. пополудні.
613 — 2nd Ave., NEW YORK CITY.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І НАШЕ ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦО

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1326.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MErose 5-6577

JAGGER HURRIED ACROSS THE ISLAND TO THE CAMP OF THE RUFFIAN SAILORS.

"GET OUT OF HERE!" SHOUTED SCRAGG; "YOU'RE ONE OF THAT BLASTED TARZAN'S GANG."

"NO, I'VE COME TO SHOW HOW TO MAKE TARZAN'S PEOPLE OUR SLAVES." THE VILLAIN EXPLAINED.

"TWO HOURS LATER, TARZAN HUNTING ALONE, HEARD A TERRIFIED HUMAN CRY IN THE JUNGLE!"

Джегер поспішав почерез остров до моряків.

„Збирайся звідси“, крикнув до нього Скрег. „Ти належиш до банди Тарзана“.

„Ні, я прийшов показати вам, як зробити його людей рабами“, сказав Джегер.

...Дві години пізніше, Тарзан полюючи самий, почув у джун- глях людський крик.

ТАРЗАН, ч. 724. Крик у джунглях.